

תוספות

ותוקא על משה רבינו ע"ה היו הזקנים מקפידים שלא יחלזו א"ה כינם לבין עצמם ולא ישאלונו ולא לכו להשמיט תיבת על החמור שמה' מהם אפשר ליראה בם"ת על החמור ויאמר שגרענו אבל עתה יראו שהעתקנו הכל רק שתרמנו בפירוש מבואר וזה כתורנו כל קושיות הרב ז"ל כמו שיראה הרואה. וכלל"ה על אברהם אע"ה לא יחלזו דכיון שהיה עשיר גדול לא יחלזו ויתרנו לעצמן ולהבדיל מה יעשו למען דעת איתנו של בלעם. וכל עצמם של הזקנים הוא על הרוב שלא יאמרו שתי רשויות. או יחלזו במשה רבינו ע"ה. והם עיקרים גדולים לכבוד ה' ותורתו שלא יהיה להם פתח לחשוב נגד ה' ותורתו כינם לבין עצמם:

ואל זאטוטי. פירש רב כמה גאון בערוך שלו זאטוטי לא נערים ולא זקנים אלא בחורים. רבינו בצלאל אשכנזי כ"י:

צעירת הרגלים בגמרא דין פ"ג דמגילה ותנחומא פ' שמות אמרו שאלת תלמי ארנבת שמה. ובירושלמי שם פ"ק דמגילה אמרו אמו של המלך היתה שמה ארנבת ע"ש ובמכילתא פ' בא: הלבנה ט' אין כותבין בזהב וכו'. כן כתב הרמב"ם פ"א מהלכות תפילין אם כתב בסקפרים או בתפילין או במזוזות אפילו אות אחת

בתורה וחילו העתיקו הכנזאים היו משנים כמה דברים. ויש להרגיש על הרב קדר הדורות שהביא דברי שלמה הקבלה דעמד בספיקו ושתק לו: הבה ארדה. כתב הרא"ש בתוספותיו פ"ק דמגילה כי רש"ם ל"ג אכלה ללא שינו אלא ארדה אבל נכלה קאי לעם ע"ש:

וירכיבם על נושא אדם. פירש"י שלא היה קוק למשה רבינו ע"ה והקשה הרב גופי הלכות ז"ל דף קי"ז דלמה לא שינו צ"י אברהם ויחזש את חמורו שלא יאמרו אדם כאברהם שכתוב בו ואברהם כד וכו' בסקף ובהב לא היה לו קוק ושמא שאני התם ללא כתיב וירכב ואפשר לקח חמור לטעון עמים אבל הוא רכב על קוק ולא החזיר חמור למה לא השיבוהו כמו שהשיבו לאותו חמור ששאל על המשיח וא"ל דר חיוור גויי וכתפייס ולא הוטרבו לשנות התורה. חו קשה למה לא שינו צ"י בלעם שכתוב על האתון ואיך לא אמר שקר אתם דוברים וכי מלך גדול כחואב ששלחו לו שרים לא הי"ל קוק. ותו קשה שהי"ל להשמיט חילת על החמור ולכתוב וירכיבם ופשיטא דעל נושא צ"י אדם ולא היו מאריכים עכ"ל. ונראה דהיו חוששים הזקנים שיזיחו לעו על משה רבינו ע"ה שקבל התורה מה' ונתנה לנו שהיה עמי ולא היה חשוב